

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 249
van **FREYA SAEYS**
datum: 14 januari 2015

aan **JO VANDEURZEN**
VLAAMS MINISTER VAN WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID EN GEZIN

Jonge mantelzorgers - Ondersteuning

In antwoord op mijn vraag om uitleg van 2 december 2014 met betrekking tot de draagkracht van mantelzorgers en de rol van de huisarts, stelde de minister dat aan de hand van een conceptueel kader een vragenlijst werd ontwikkeld die in november en december 2014 werd afgenomen bij een random selectie van mantelzorgers die werden geregistreerd via de zorgverzekering.

Naast "kwaliteit van leven" en het volhoudperspectief, werden ook die kenmerken in kaart gebracht die ingrijpen op het duurzaam karakter van mantelzorg; bijvoorbeeld de zorgsituatie, de hulp die wordt geboden, de combinatie gezin/arbeid/zorg, de belasting van de mantelzorger, coping, formele en informele steun enzovoort. Het onderzoek maakte daarbij maximaal gebruik van eerder gevalideerde meetinstrumenten, wat interessante vergelijkingspunten biedt ten opzichte van andere onderzoeken. De resultaten van deze bevraging worden verwacht in het najaar 2015.

In Vlaanderen zijn er ook heel wat jonge mantelzorgers die zorg dragen voor hun zieke of gehandicapte vader of moeder. Wanneer we maatregelen willen nemen om mantelzorgers te ondersteunen, is het evident dat we een bijzondere inspanning doen voor jonge mantelzorgers.

In Vlaanderen bestaan weinig studies over jonge mantelzorgers. In de Socio-Economische Enquête van 2001 nam het NIS voor de eerste keer ook vragen op over gezondheid en mantelzorg. Voor de leeftijdsgroep van 15 tot 24 jaar blijkt dat 3,66 % van de jonge mannen en 4,67 % van de jonge vrouwen mantelzorg verleent aan één of meerdere personen. Inbegrepen zijn hier ook personen die niet tot het gezin behoren, zoals bv. grootouders (Deboosere e.a. 2006). Wanneer we de algemene percentages van 2% en 4 % omzetten naar de jeugdbevolking in Vlaanderen, dan zou het kunnen dat tussen de 20.000 en 40.000 kinderen en jongeren tussen 5 en 18 jaar jonge mantelzorgers zijn.

Kind en Samenleving deed in 2013 een belevingsonderzoek naar kinderen van ouders met een chronische ziekte en handicap. De kinderen en jongeren werd gevraagd waarom ze deelnamen aan het onderzoek, waarom ze tijd vrijmaakten om met een onderzoeker te praten over hun persoonlijke leven. Daarbij kwamen vier duidelijke redenen naar voren:

- het tegengaan van vooroordelen;
- de kennis over deze kinderen en jongeren vermeerderen;
- andere kinderen en jongeren in dezelfde situatie helpen;

- de kans om hun verhaal te vertellen.

De getuigenissen van deze kinderen laten duidelijk zien dat de zorg die ze verlenen een impact heeft op hun schoolleven en hun vrije tijd en dat ze maar in beperkte mate leerkrachten en vrienden in vertrouwen nemen.

Kind en Samenleving formuleerde een aantal aanbevelingen. Het gaat dan over de noodzaak om informatie actief ter beschikking te stellen aan jonge mantelzorgers, aandacht voor de diversiteit van situaties waarin de jonge mantelzorgers zich bevinden, een plek waar ze andere jonge mantelzorgers kunnen ontmoeten, respijtzorg zodat de jonge mantelzorgers ook tijd voor zichzelf kunnen vrijmaken, een flexibele houding van de school en de leerkrachten t.o.v. de minderjarige en ten slotte een vraag naar betaalbare professionele hulp die ook aandacht heeft voor het welzijn van de kinderen in het gezin.

1. Zitten in de mantelzorgers die worden bevraagd ook jonge mantelzorgers? Zo neen, zal de minister ook de noden van jonge mantelzorgers in kaart brengen?
2. Zal de minister bij het uitwerken van maatregelen voor het ondersteunen van mantelzorgers bijzondere aandacht schenken aan jonge mantelzorgers?
3. Zal de minister bij zijn collega van Onderwijs aandacht vragen voor de situatie van jonge mantelzorgers die hun mantelzorg moeten combineren met onderwijs?

ANTWOORD

op vraag nr. 249 van 14 januari 2015

van **FREYA SAEYS**

1. In het onderzoek "Duurzame Mantelzorg in Vlaanderen" werd er voor geopteerd om geen 'jonge' mantelzorgers te bevragen. De onderzoekers wijzen hiervoor op twee redenen. Een eerste reden is dat de regelgeving van de zorgverzekering vereist dat de mantelzorger meerderjarig is. Jonge mantelzorgers zijn bijgevolg slechts ten dele vertegenwoordigd in de populatie van geregistreerde mantelzorgers via de zorgverzekering.

Een tweede reden is dat er van uitgegaan werd dat jonge mantelzorgers andere behoeften en kwetsbaarheden hebben dan 'oudere' mantelzorgers. En dat die best in kaart worden gebracht via onderzoek dat daar inhoudelijk en qua methode is op afgestemd.

Om de leemte waarop u wijst in te vullen, wil ik inderdaad ook een beter beeld krijgen op de leefsituatie en ondersteuningsbehoeften van jonge mantelzorgers. Op 1 februari 2015 start er een kortlopende onderzoeksopdracht, die zal uitgevoerd worden door onderzoekers van de Hogeschool Gent.

Dit uitbestede onderzoek heeft volgende doelstellingen:

- verduidelijken op welke wijze(n) we in Vlaanderen een breed en betrouwbaar beeld kunnen krijgen van de leefsituatie en de ondersteuningsbehoeften van jonge mantelzorgers;
- verduidelijken welke wetenschappelijke kennis bestaat in de internationale literatuur over de leefsituatie en ondersteuningsbehoeften van jonge mantelzorgers;
- verduidelijken op welke wijze(n) buitenlandse overheden jonge mantelzorgers ondersteunen.

Medio 2015 verwacht ik de resultaten van dit onderzoek en in het verlengde ervan bekijk ik of bijkomend onderzoek wenselijk en haalbaar is.

2. De 'bijzondere' groep van jonge mantelzorgers verdient inderdaad de nodige aandacht. Voor het verder uitwerken van concrete maatregelen wil ik stapsgewijs werken. Het onderzoek van de Hogeschool Gent is – naast het door u al vermelde belevingsonderzoek van Kind en Samenleving – een volgende stap waarbij o.m. buitenlandse inzichten verder richting kunnen geven aan bijkomend Vlaams onderzoek en concrete ondersteuningsmaatregelen.
3. Op basis van de resultaten van het onderzoek naar jonge mantelzorgers zal ik met mijn collega van onderwijs in overleg gaan.